

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, M. DCC. XIX.

Casus I. Argumentum. Patronis percipiens, & possidens bona, & fructus
Ecclesiæ Patronalis titulo conductionis, an sit excommunicatus, & privatus
Jurepatronatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72172)

nec non quibuscumque beneficiis privatus sit, & ad quaecumque alia beneficia inhabilis efficiatur, & à suorum ordinum executione, etiam post integram satisfactionem, & absolutionem, sui ordinarii arbitrio suspendatur.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone sequens deducitur conclusio.

PATRONUS SIVE LAICUS, SIVE ECCLESIASTICUS QUACUMQUE DIGNITATE PRÆFULGEAT ETIAM IMPERIALI, VEL REGALI USURPANS JURA, BONA, SEU FRUCTUS ECCLESIAE PATRONALIS, VEL IMPEDIENS NE AB IIS, AD QUOS JURE PERTINENT, PERCIPIANTUR, EST TANDIUM EXCOMMUNICATUS, QUAMDIU EADEM BONA RESTITUAT ILLIS, AD QUOS SPECTANT, ET EST EO IPSO PRIVATUS JUREPATRONATUS. Quam conclusionem probant etiam *Fagnan. in cap. Extirpanda de præben. n.8. Capon. discept. 134. n.42. tom.3. Marant. respons. 21. num.10. & seqq. lib.2. Ventrigl. in prax. p.1. annot.26. §. unic. num.5. Vivian. de jurepat. par.3. lib.15. cap.2. nnn.13. Card. de Luc. in annot. ad Concil. disc.11. n.32. & disc.23. num.1. & de jurepat. disc.12. num.7. & de legitim. disc.37. n.7. Pignattell. consult.82. n.23. tom.9. R.P.D. Petra in Comment. ad Constit. Apostolic. VIII. Gregorii IX. num.58. cum seqq. tom.2. pag.545. Barbof. hic num.13. Rot. decis. 220. n.36. in fin. par.17. rec. & in Cracovien. Parochialis Kyensis 4. Febr. 1705. §. unicum, coram bo. me. Caffarello, & 20. Januarii 1706. §. Nec, coram bo. me. Omaña, & adest Bulla in Cena Domini.*

- 1 Approbat, atque confirmat hic Concilium id ipsum, quod statutum fuit in *Canone IV. de quo supra Par.I., & in Can.XXVII. Par.II.*, ubi similem conclusionem in *Commentario* deduximus. Ratio autem ita decernendi per Concilium fuit, indemnitas Ecclesiarum; nimirum ut sic Patroni spiritualibus armis excommunicationis, & privationis juris patronatus perterriti se abstinere ab usurpatione, & occupatione jurium, bonorum, & fructuum Ecclesiarum, beneficiorum, & aliorum locorum piorum. Eandem prohibitionem Patroni nè se ingerat in perceptione fructuum, ac administratione bonorum Ecclesiae, vel Beneficii, cujus Patronus existat, repetit Concilium *in cap.3. sess.24.*, de quo infra *Can.VII. & in cap.9. sess.25.* de quo pariter infra *Can.XII.* Quoad hanc Conclusionem sequentes differuntur Casus.

ARGUMENTUM.

Patronus percipiens, & possidens bona, & fructus Ecclesiae Patronalis titulo conductionis an sit excommunicatus, & privatus Jurispatronatus?

- 4 Qualibet Persona extranea conducere potest per triennium bona Ecclesiae Patronalis. Ampia ut ibi
5 Concilium in cap. 9. sess. 25. non comprehendit possessionem, & perceptionem fructuum beneficiorum Patronalium legitimam, sed solum illam, quae est violenta, injusta, potentialis, & auctoritativa; ut num. 6.

SUMMARIUM.

- 1 Patronis an sit prohibitum per triennium conducere bona, & fructus Ecclesiae Patronalis. & num. 3. & 4.
2 Patronus possidens bona Ecclesiae Patronalis titulo conductionis non incidit in penas excommunicationis, & privationis Jurispatronatus. Et quare. Vide ibi

CASUS I.

REctor Ecclesiae Patronalis A locavit per triennium omnes fundus, & bona ad ipsam Ecclesiam spectantia, pro annua responsione scutorum centum Patrono, qui annuatim colebat dictos fundus, & bona, ac ab eis percipiebat, & colligebat uvas, triticum, fenum, & omnes

ne's alios fructus, punctualiter solvendo. Rectori dictam annuam responsionem; Queritur an idem Patronus dicatur in hoc casu incurfus in pœnas à Concilio in hoc *Canone* comminatas.

1 Videtur respondendum affirmativè prohibutum est enim Patronis non solum usurpare, & occupare bona, & fructus Ecclesiæ Patronalis, verùm etiam & illa conducere, dum tam in hoc *Canone*, quam in *cap. 9. sess. 25. de reform.* generaliter Concilium decernit Patronos nullatenus, nullave causa, & occasione se ingerere in perceptione fructuum beneficiorum, ut expressè tuentur *Fagnan. in cap. Extirpanda de præben. nu. 9. Pignatell. consult. 82 num. 24. tom. 9. R. P. D. meus Petra in Comment. ad Conflit. septimam Gregorii IX. num. 65. tom. 2. pag. 546.*

2 At contrarium veriùs de jure censeo tuendum; siquidem ad hoc, ut Patronus incidat in pœnas excommunicationis, & privationis juris patronatus hic comminatas, non sufficit quæcumque possessio, & occupatio, sed requiritur, quod occupatio, & possessio bonorum, & reddituum Ecclesiæ per se, vel alium sit dolosa, fraudulenta, ac malitiosa, cum finè dolo, & malitia non detur culpa; juxta *Fagnan. in dicto cap. Extirpanda de præben. num. 11. Pignatell. ubi supra num. 24. Rot. in Cracovien Parochialis Kyensis 4. Febr. 1705. §. Cum, coram R. P. D. bo. me. Caffarello ibi = Cum nec qualibet bonorum Ecclesiasticorum occupatio inducat privationem, nisi proveniat ex dolo, & malitia = Et 20. Januarii. 1706. §. Nec, coram bo. me. Omanni ibi = Cum de cetero non qualibet simplex occupatio eadem privationis pœnam inducat, sed ea dumtaxat, quæ jam fuisset pro dolosa ab ipsamet parte, vel in judicio canonizata =*

3 In casu præsentis, in præfato Patrono nullus est dolus, nec malitia, sed bona fides, tum quia videns quotidie locari bona Ecclesiæ personis extraneis; prudenter credere potuit, quod etiam sibi locari potuerint; tum quia juxta sententiam *Barbose ad Concil. cap. 9. sess. 25. num. 76. & in cap. Præterea il 2. nu. 5. de Jurepat.* non est prohibutum Patronis bona Ecclesiæ patronalis saltèm per triennium conducere.

4 Quam quidem *Barbose* sententiam pu-

to veriore; Etenim quælibet Persona extranea conducere potest bona, & fructus Ecclesiæ Parochialis per triennium *Garz. de benef. par. 2. cap. 1. num. 2. Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 1. §. 1. num. 7. ibiq. Carol. Anton. de Luc. n. 2.* imò etiam ultra triennium finè Beneplacito Apostolico: si in limine foundationis Ecclesiæ, si ve beneficii fuisset à Fundatore expressè apposita conditio, quod bona locarentur ad longum tempus finè solemnitate Beneplaciti; *Pacion. de locat. cap. 14. §. 6. num. 19.* Ergo etiam, & Patronus poterit conducere eadem bona, & fructus, & quidem à fortiori, dum utilius est Ecclesiæ locare bona, & fructus Patrono, qui ob ejus interesse præsumitur habere majorem affectionem, & attentionem, ut bona ipsa conserventur, & non deteriorentur, quam cuilibet alteri Personæ, quæ, ut experientia docet, solum attentata in perceptione fructuum ex bonis locatis, & conductis, nihil ei interest, si bona, & fundus in fine triennii deteriorentur.

5 Non obstat, quòd verba Concilii in *cap. 9. sess. 25.* de quo infra *Can. XII.* sint generalissima, eo quod decernat ibi Concilium, quod Patroni in perceptione fructuum, proventuum, quorumcunque beneficiorum patronalium nullatenus, nullave causa, vel occasione se ingerant; Quoniam illa verba non percutunt perceptionem, possessionem, & administrationem fructuum eorumdem beneficiorum legitimam, & à legitimo titulo proveniente. Sic videmus, quod licèt Concilium dicat, quod Patroni nullatenus, nullave causa, vel occasione percipiant fructus Ecclesiæ, non per hoc eis prohibet percipere, & possidere fructus superfluos, & superexcedentes in casu inopiæ; nec percipere, & administrare fructus procuratorio nomine, nimirum in casu, quo Rector beneficii constitueret Patronum procuratorem ad exigendos, administrandos, & percipiendos fructus in casu ejus absentis; nec denique exigere censum communem cum Ecclesia; videlicet si Patronus habeat censum communem cum Ecclesia, & se ingerat in illo, ipsum integrè exigendo, si portionem ad Ecclesiam spectantem restituat, non per hoc est excommunicatus, nec privatus jurepatronatus; quia hæc exactio non est fraudulenta, sed pro-

provenit à jure sibi competente. *Fagnan. in dicto cap. Extirpanda de praben. nu. 11. Pignattell. consult. 82. nu. 24. tom. 9.* Sed percunt perceptionem, possessionem, & administrationem fructuum, ac bonorum beneficiorum patronalium violentam, injustam, potentialem, & auctoritativam, perinde ac si diceret, quod Patroni in perceptione fructuum nullatenus, nullave causa, vel occasione violenter, potentialiter, aut auctoritativè, se ingerant. *Card. de Luc. in annot. ad Concil. disc. 23. nu. 3.*

ARGUMENTUM.

Patronus, qui sit etiam Rector Ecclesiæ Patronalis an alienare possit hujus bona ob remuneranda merita erga ipsam Ecclesiam præstita cum Beneplacito Apostolico, & quando hoc sit concedendum?

SUMMARIUM.

- 1 Alienatio bonorum Ecclesiæ facta à Patrono, qui sit etiam Rector ejusdem Ecclesiæ ob justam gratitudinem, & meriti remunerationem erga Ecclesiam præstiti est Beneplacito Apostolico confirmanda; & num. 7. & 9.
- 2 Enumerantur quamplurimi Casus, quibus Sedes Apostolica concedere solet Beneplacitum Apostolicum alienandi jura, bona, & res Ecclesiæ; & num. 3. 4. 5. & 6.
- 8 Prælatus, seu Rector alienare potest res Ecclesiæ pro remuneratione meritorum.
- 10 Rector Ecclesiæ Patronalis una cum consensu Patroni an reducere possit fructus census consignativi ad Ecclesiam spectantis absque Beneplacito Apostolico?

CASUS II.

Institutus in Præpositura de Jurepatronatus erecta in Ecclesiâ Cathedrali A quidam Patronus ad præsentationem sui ipsius per viam precum obtinuit se, suosque futuros successores in eadem Præpositura decorari à quodam supremo Principe titulo primi Equitis in ejus Aula; ob tanti beneficii memoriam, idem Patro-

nus in dicta Præpositura institutus; ex hujus redditibus ascendentibus ad annuatim mille decrevit, ut perpetuis futuris temporibus, Præpositi solverent scuta centum quotannis Capitulo dictæ Ecclesiæ Cathedralis, onere injuncto Canonicis, ut celebrarent unam Missam qualibet hebdomada pro Anima præfati Principis; Quæritur an hujusmodi alienatio annuorum scutorum centum ex fructibus Præposituræ facta à dicto Patrono favore Capituli, supradicto onere huic adjecto, sit Beneplacito Apostolico confirmanda?

1 Respondendum censeo affirmativè; siquidem non est abbreviata manus Sanctæ Sedis Apostolicæ, dum in multis casibus, urgente necessitate, & utilitate concedi solet ab ipsa Beneplacitum Apostolicum alienandi jura, bona, & res Ecclesiæ, ut pluribus exemplis patet.

2 Et primo, si Ecclesia in casu, quo hæres primo institutus decedat sine filiis, sit substituta à Testatore in tota ejus hæreditate, cum facultate illam alienandi, & vendendi, & cum onere Rectori injuncto, ex retractu ejus venditionis, celebrandi tot Missas pro Animabus Purgatorii, & hæres primò institutus existens in ætate valida, florida, & apta filios procreandi, volens eximere eandem hæreditatem à vinculo substitutionis in casu ejus præmorientiæ sine liberis, si ineat concordiam cum Rectore dictæ Ecclesiæ, qua promittat celebrari facere summam Missarum trium millium e. g. infra annum; & Rector Ecclesiæ abdicet, & renunciat omni, & cuicumque juri sibi in futurum competent. super hæreditate prædicta, hujusmodi concordia, est Beneplacito Apostolico confirmanda; uti fuit confirmata prævio voto S. Congregationis Concilii in *Januen. Beneplaciti 5. Septembris 1711.*

3 Secundo, conceditur à Sede Apostolica facultas alienandi bona Ecclesiæ ad effectum restaurandi domum ad ipsam Ecclesiam spectantem, quando domus inevitabilem minatur ruinam, & quando ex illius restauratione evidens provenit utilitas, eo quia Ecclesia recipiat ex illius restauratione majorem annuam pensionem, ut similis facultas concessa fuit à S. Congregatione Concilii in *Bononiens. facultatis alienandi 9. Aprilis 1712.*

4 Tertio, si Abbas, aut Monasterium ha-

beat